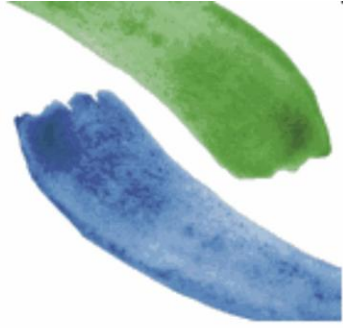

Zeleni kras – opredelitev, lega in omejitvev

Vključene občine: Bloke, Cerknica, Loška dolina,
Logatec, Postojna, Pivka, Ilirska
Bistrica

Območje sovpada z Notranjsko – kraško regijo; izjema
je občina Logatec, ki je del Osrednjeslovenske regije, a
jo uvrščamo v projektno območje Zelenega krasa

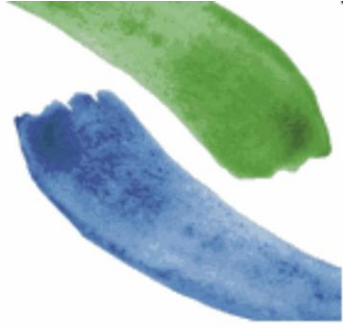

OMEJITEV ZELENEGA KRASA

- Na jugu meji na Republiko Hrvaško (Primorsko – Goranska županija)
 - Na zahodu je Obalno – kraška regija
 - Na severozahodu Goriška
 - Na severu Osrednjeslovenska
 - Na vzhodu Dolenjska
- Zgodovinsko gledano je območje Zelenega krasa del nekdanje dežele Kranjske oz. leži na stiku Primorske in Notranjske ter meji na Ribniško – Kočevsko (Dolenjsko)

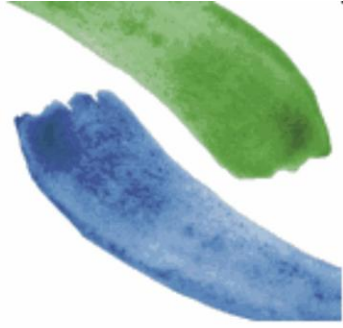
NARAVNOGEOGRAFSKA OPREDELITEV ZELENEGA KRASA

- Območje leži v Dinarskem krasu (Kaj je Dinarski kras?)
- Lahko ga opredelimo kot klasični kras; razlikovati pa ga moramo od matičnega Krasa!!
- Vključuje naslednje geografske mikroregije:
 - Bloke (Bloška planota)
 - Notranjsko podolje s kraškimi polji (Babno polje, Loška dolina, Cerknjsko polje, Planinsko polje)
 - Rovtarsko hribovje
 - Hribovja t.i. visokega krasa (Nanos, Hrušica, Menišija, Javorniki, Snežnik, Racna gora, Vremščica)
 - Pivka
 - Dolina Reke
 - Brkini
 - Podgrajsko podolje

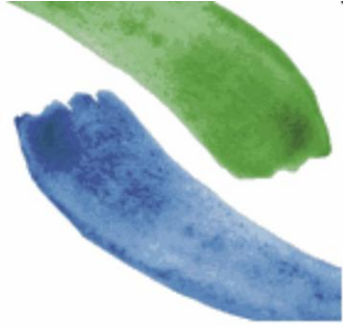
BLOKE

- planota na cca 700-800 m nadmorske višine;
posamezni vrhovi tudi nad 1000
- razvodje: vode odtekajo proti porečjem Ljubljanice in Krke (v bližini tudi proti Kolpi)
- Dolomit – površinske vode (fluviokras) – Bloščica ponikne na robu
- Ostro podnebje

NOTRANJSKO PODOLJE

- Poteka ob idrijskem prelomu v smeri JV-SZ (t.i. dinarska smer)
- Dolomitni pas obkrožen z apnenci
- Kraška polja – definicija?
- Sistem kraške Ljubljance
- Upadanje nadmorske višine od JV proti SZ

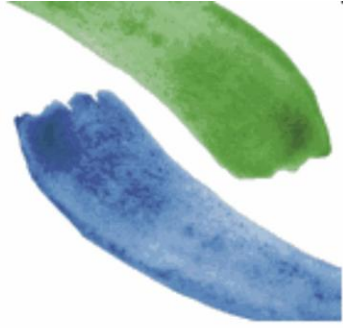

HRIBOVJA VIŠOKEGA KRASA

- Naravna pregrada med celinsko in primorsko Slovenijo
- Podnebna ločnica
- Apnenec- močna zakraselost
- Številne kraške jame
- Delno razvodnica med sredozemskim in črnomorskim povodjem
- Neokrnjena narava; življenjski prostor zveri

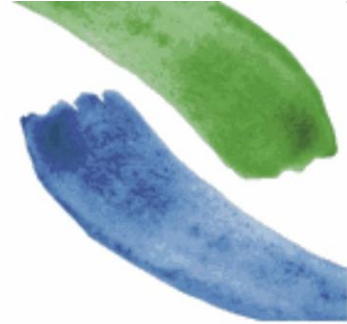
ROVTARSKO HRIBOVJE

- Je del predalpskega sveta Slovenije.
- Značilna slemena z vmesnimi dolinami.
- Naselja so ponavadi na vršnih delih slemen.
- Vode, ki pritekajo s hribovja proti kraškemu območju, tam poniknejo na stiku s prepustnimi kamninami.

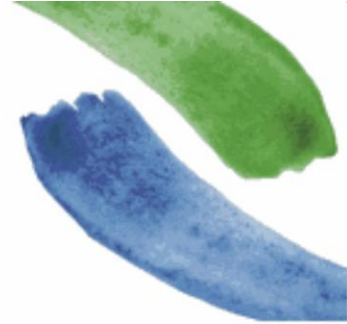
PIVKA

- svet, ki “pije vodo”
- Zahodni krak porečja Ljubljanice
- Prehodnost v smeri sever-jug; od notranjosti Slovenije proti Primorski
- Presihajoča jezera (spet fluviokras)

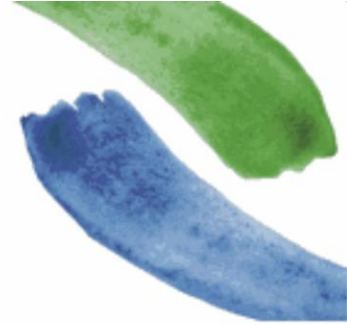
DOLINA REKE

- Najnižje nadmorske višine na obravnavanem območju (pod 400 m)
- Najdaljša reka ponikalnica pri nas (Škocjanske jame)
- V zgornjem delu majhna razširitev (kotlin) pri Ilirski Bistrici

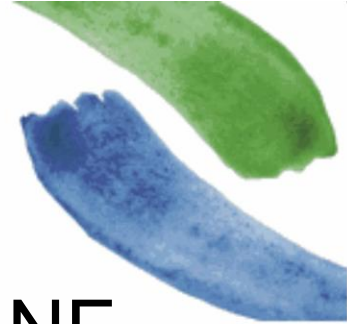
BRKINI

- Flišno hribovje
- Slemena in vmesne doline
- Na JZ strani “slepe doline”
- Značilna slemenska naselja
- Sadjarstvo
- Prehodno območje – klimatske posebnosti (žled)

MATARSKO PODOLJE

- Med Brkini in Čičarijo
- Tudi tu dinarska smer JV – SZ
- Zakraselost (vrtače, jame, drobni kraški pojavi,...)
- Na J strani Čičarija (slovenski del)

PREPLET GEOGRAFIJE IN ZGODOVINE NA OBRAVNAVANEM OBMOČJU

- Prehodnost območja med celino in severnim Jadranom je vedno igrala pomembno vlogo
- Že Rimljani so poznali Postojnska vrata (612 m) in Hrušico (Ad Pirum)
- Na zahodu so ta hribovja dojemali kot svojo naravno vzhodno mejo in branik
- Pomembna prometna vloga – težaven prehod
- V 20. stoletju “rapalska” meja – (problem današnje identitete)

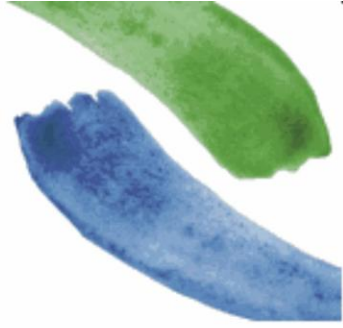
OBČINA BLOKE

-Osnovne značilnosti, na katere obiskovalec najprej pomisli:

-Zibelka smučanja

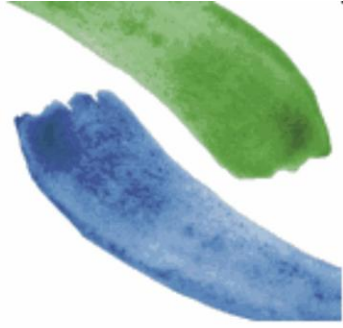
-Velike možnosti za zimske in letne aktivnosti v neokrnjeni naravi (pohodništvo, kolesarjenje, jahanje, tek na smučeh,...

-Bogata tradicija in etnološka dediščina

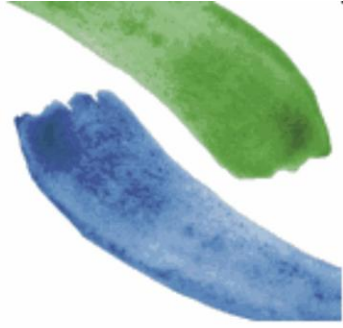
POTOK BLOŠČICA

- Edini večji površinski vodotok na Blokah
- Zaradi majhnega padca značilno vijuganje – okljuki – naravna znamenitost
- Pri Velikih Blokah pride potok na apnenec in ponikne – podzemno teče skozi Križno jamo na Cerkniško polje
- V zgornjem toku je umetno Bloško jezero (1964, 1,4 ha površine) – priljubljeno območje za izlete in piknike; vikendice
- Ob jezeru je cerkev sv. Volbenka 16. stol. (bavarski škof in zaščitnik gozdarjev, tesarjev)

SOTESKA KADICE

- Z vzhodnega roba Blok teče voda proti Ribniškemu – potok Bistrica s pritoki
- V zgornjem delu pritoka Mateča voda je nastala soteska Kadice.
- Skoznjo vodi glavna cesta Bloke – Ribnica
- Slapovi na lehnjaku (kaj je lehnjak?)
- Skozi sotesko pohodniška steza

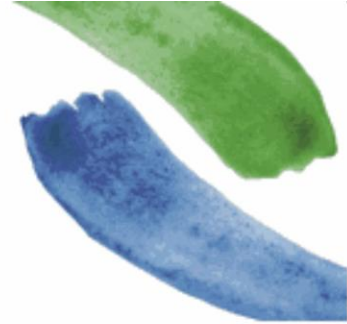

POVIRJE IŠKE

- Iška je desni pritok Ljubljanice.
- V zgornjem delu je s pritoki ustvarila globoko sotesko, znano pod imenom Iški Vintgar; med Krimom in Mokrecem
- V strugi in ob njej številne naravne zanimivosti (brzice, korita,...)
- “Votli kamen” – reka je prebila drasljo in si našla prehod skozi skalo
- Glavni pritok je Zala – sotočje pod vasjo Osrednek – stičišče več občin

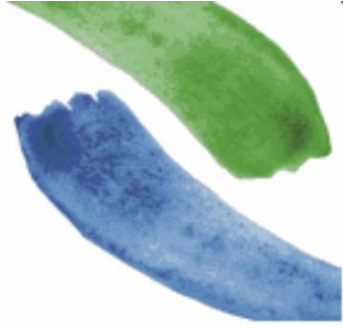
NOVA VAS NA BLOKAH

- Danes glavno naselje na Blokah (celotne Bloke imajo cca 1600 preb.)
- Nekoč pomembna postaja na furmanski poti
- Središče zimskih športnih aktivnosti (smučarski teki)
- Vodna korita
- V gostilni Slamar etnološka zbirka bloškega smučanja
- Nekoč znan veliki sejem, kjer so prodajali tudi znane bloške vole
- V vasi Fara znana Ponikvarjeva domačija (krita s slamo; vsaj 400 let stara)

VAS METULJE

- Na južnem robu Bloške planote; pod hriboma Blošček in Županšček
- Tu naj bi bila zima najhujša – izum bloških smučič
- Ena od možnosti za nekdanje “glavno mesto” Japodov – Metulum (več lokacij po Notranjskem)

VASI NA SEVERNEM ROBU BLOK

- bogata etnološka dediščina
- mlini na Cerkniščici (ime vasi Malni)
- Bočkov mlin pod vasjo Hitenno – še deluje – tudi žaga venecijanka-

OBČINA LOŠKA DOLINA

Poznana kot občina z najhladnejšim krajem v Sloveniji –
Babno polje

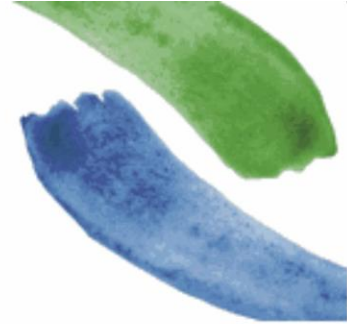
-Grad Snežnik

-Križna jama

-Sotočje dveh Obrhov, ki podzemno odtečeta na Cerkniško
polje

KRIŽNA JAMA

- Ena najlepših jam v Sloveniji
- Vodna jama; podzemni tok Bloščice, podzemna jezera; kapniki, ki “rastejo iz vode”
- Dolžina prek 8 km
- Možen ogled suhega (300 m) in vodnega dela (zelo majhne skupine po posebni najavi)
- 22 jezerc
- Obisk z gumenjakom; prenašanje čolna prek vmesnih naravnih pregrad
- Najdeni ostanki jamskih medvedov

KRIŽNA GORA

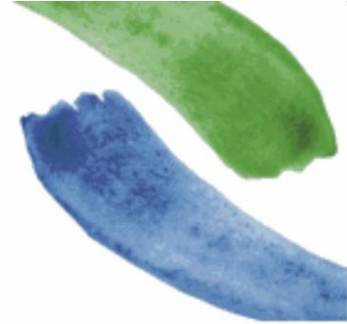
-hrib nad Križno jamo

-romarska cerkev sv. Križa (vsaj 16. stol.)

Nekoč ilirsko gradišče, pozneje rimska utrdba

Arheološko najdišče – najdeni grobovi, keramika, orožje, nakit

Nekoč tudi župnišče in prenočišča za romarje

GRAD SNEŽNIK

-pri vasi Kozarišče ob reki Mali Obrh

-13.stoletje

O njem je pisal Valvasor

-počitniško-lovski dvorec

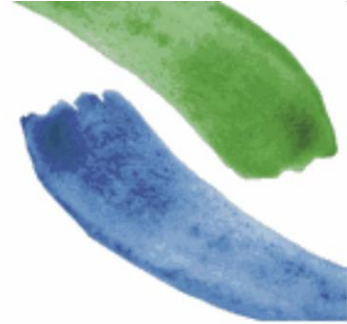
Grajski park

-danes v državni lasti; tudi protokolarni objekt

-bogato opremljene grajske sobe; lovske trofeje

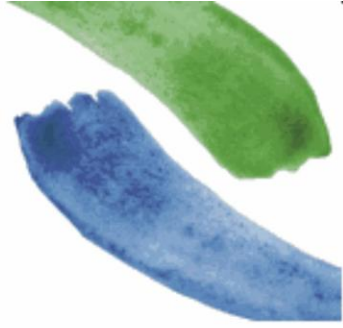
Polharski muzej; tradicija lova na polhe!

Sprehajalne poti

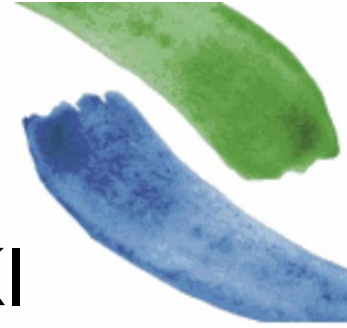
STARI TRG PRI LOŽU

- Nekoč središče doline (ime!) , danes je to v Ložu
- Nekoč številne gostilne in obrtniki
- Cerkev sv. Jurija iz 12.stol.
- Mogočen partizanski spomenik
- Nad Starim trgom je hrib Ulaka z ostanki prazgodovinskega naselja

LOŽ

- Po njem poimenovana celotna dolina
- Zaradi turške nevarnosti so v 14. stol. sedež prenesli iz Starega trga v Lož
- Mrzla jama – občasen kraški izvir
- Loški grad – Pusti grad (prvič omenjen v 12. stol.) ; nekoč last Oglejskih patriarhov, celjskih in goriških grofov, Habsburžanov danes razvaline

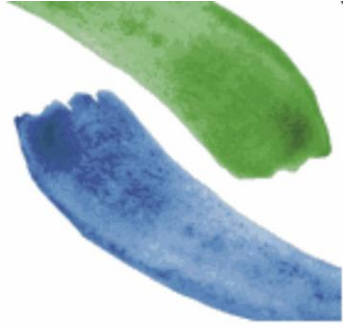

KRAŠKI IZVIRI IN PONORI V LOŠKI DOLINI

- izvir Velikega Obrha pri Vrhniku pri Ložu (“vrhnikati”) – stalni kraški izvir z žago
- sotočje obeh Obrhov sredi doline
- ponor Golobina pri Danah – od tam se voda podzemno pretoči do izvirov Cemun in Obrh na robu Cerkniškega polja

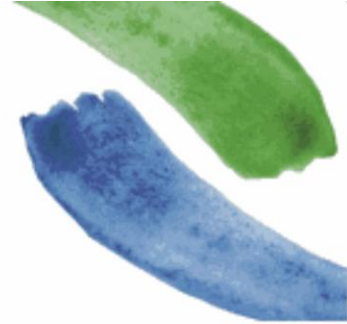
OBČINA CERKNICA

- Cerkniško jezero
- Slivnica
- Rakov Škocjan
- Pustni karneval
- Kolesarjenje in konjeništvo

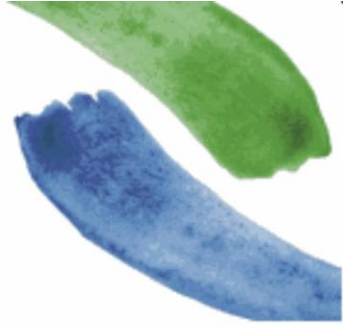
CERKNIŠKO JEZERO

- najbolj znano presihajoče jezero
- največje jezero v Sloveniji (do 26 kvadratnih km, ko je polno)
- Valvasor in Cerknliško jezero
- krasoslovna razlaga jezera
- jezero skozi leto
- kraški izviri, ponori, estavele
- poskusi osuševanja in trajne ojezeritve

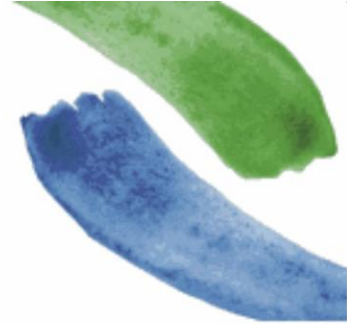
SLIVNICA

- 1114 m nad morjem
- čudovit razgled na jezero in okolico
- čarovniške legende
- planinska koča
- gorski kolesarji, jadralni padalci

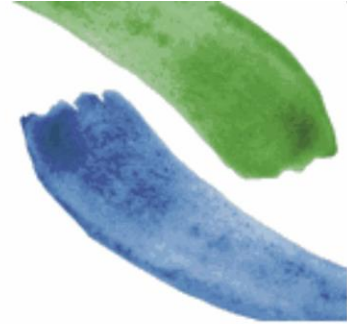
RAKOV ŠKOCJAN

- tipična kraška dolina: izvir, ponor, naravni mostovi
- reka Rak izvira iz Zelških jam in ponika v Tkalca (Zatočno) jamo
- občasna poplavljenost doline
- sprehajalne in učne poti
- CŠOD
- ruševine cerkve sv. Kancijana
- Sv. Volbenk v Zelšah

MESTO CERKNICA

- Dolga tradicija karnevala na pustno nedeljo z značilnimi maskami (ščuka, coprnica, zmaj, Butalci,...)
- Cca 3.500 prebivalcev
- Cerkev Marijinega rojstva – nekoč protiturški tabor

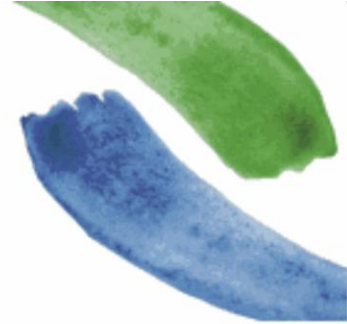

RAKEK IN UNEC

- Lega v uvali
- Ob južni železnici – nekoč mejna postaja med Jugoslavijo in Italijo
- Drevored
- Na Uncu nekaj časa živel in umrl Rudolf Maister

OBČINA LOGATEC

- Leži na stičišču kraškega in nekraškega sveta.
- Ob pomembnih prometnicah, ki povezujejo osrednjo Slovenijo s Primorsko
- Obširna gozdnata območja; kraške jame in brezna; zatočišče divjih živali.
- V južnem delu občine je kraško Planinsko polje.

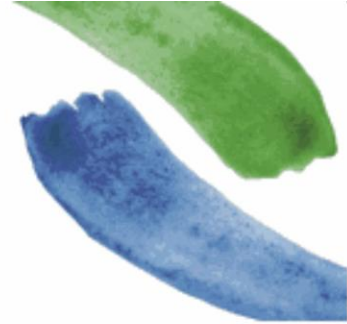

PLANINSKO POLJE

- Je tipično kraško polje:
- Sklenjeno ga obdaja višji svet
- Ima uravnano dno
- Ima vodotok Unico, ki na enem koncu izvira, na drugem ponika; vmes vijuga po polju.
- Slikovita vas Laze
- Ponori; "Putickove štirne"

KRAŠKI POJAVI V LOGATCU IN OKOLICI

- Podzemni tok Ljubljanice; brezno Gradišnica (201 m globoko!) in druge jame (Logaška, Skednena,...)
- Ponor Jačka je skoraj sredi Logatca
- Zakraselo območje Martinj hrib: velika gostota vrtač
- Ponori potokov, ki pritekajo z Rovtarskega hribovja.

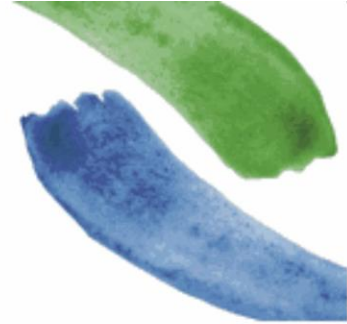

LOGATEC

- Drevored Napoleonovih lip (1900 m; 290 lipovcev in lip)
- Grad Logatec; zgrajen še pred 1580; pripadal rodbini Eggenberg
- Številne cerkve

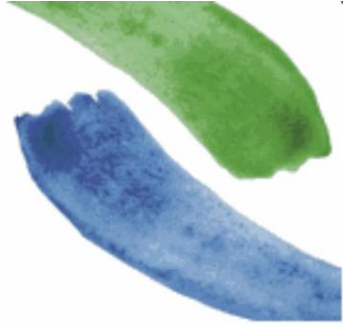
OSTANKI UTRDB OB NEKDANJI MEJI

- Prek dela občine je med obema vojnama potekala “rapalska meja”
- Italijani utrdili “alpski zid”, Kraljevina SHS pa “Rupnikovo linijo”
- Ostanki bunkerjev, mejnih kamnov, mejnega prehoda pri Hotedršici.

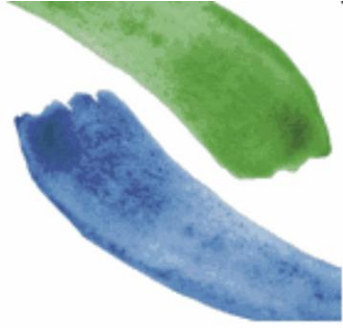
OBČINA POSTOJNA

- Svetovno znana Postojnska jama in Predjamski grad
- Središče krasoslovja
- Lega ob Postojnskih vratih

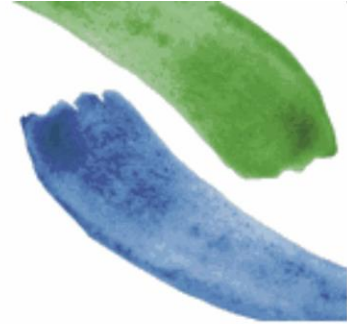
MESTO POSTOJNA

- 8.500 prebivalcev
- dolga tradicija poseljenosti (arh. Najdišče na hribu Sovič)
- pomembna strateška lega (Postojnska vrata, prometnice, vojašnice)
- Sedež Notranjskega muzeja
- Inštitut za raziskovanje krasa in sedež Mednarodne speleološke zveze
- Nastanitvene zmogljivosti
- Izhodišče pohodnih, kolesarskih poti (Dirka okoli Slovenije)

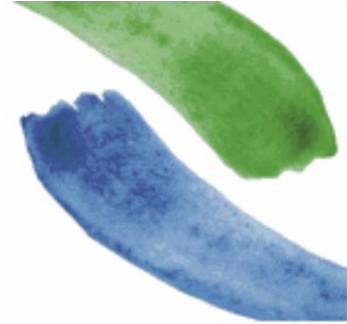
POSTOJNSKA JAMA

- jamski sistem v skupni dolžini 21 km
- Ponikalnica Pivka
- Velik del odkrit v letu 1818
- Ena najbolj obiskanih jam na svetu (tudi prek 1.000000 obiskovalcev letno v poznih 80-ih letih 20. stol.
- Jamska železnica
- Jamske živali
- Etnološka dediščina v okolici
- Ostale jame v sistemu: Planinska jama, Pivka jama, Črna jama, Magdalena jama in Otoška jama

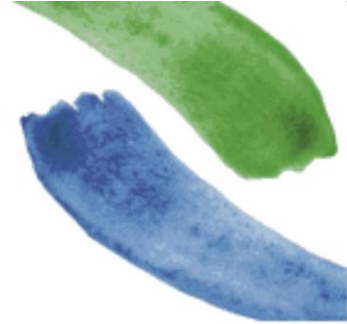
PREDJAMSKI GRAD

- Edini jamski grad pri nas in eden najslikovitejših v Evropi
- Sredi 123 m visoke stene
- Legenda o Erazmu Predjamskem
- Različni lastniki
- Prvi grad že v 13. stol.
- Predjamski jamski sistem

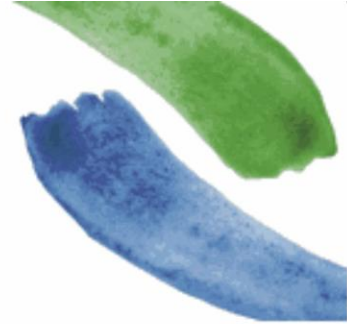
NANOS

- Pomemben planinski in kolesarski cilj
- Razvodnica med Jadranom in Črnim morjem (a le delno!!)
- Zgodovinska vloga – ustanovitev TIGR-a

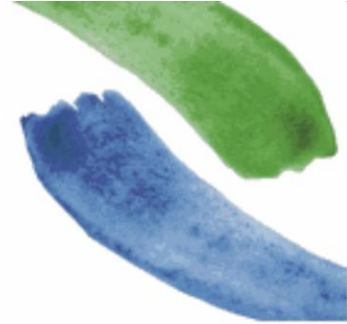
OSTALE ZANIMIVOSTI OKOLICE POSTOJNE

- močvirni svet ob Pivki in Nanoščici
- Tisovec v Stranah
- Javorniki
- Vasi pod Goro (etnološka dediščina)
- Arheološko najdišče pri Šmihelu
- Planinsko polje (jama, Unica, ribištvo, Ravbarjev stolp, Hasberk,...)
- Betanov spodmol

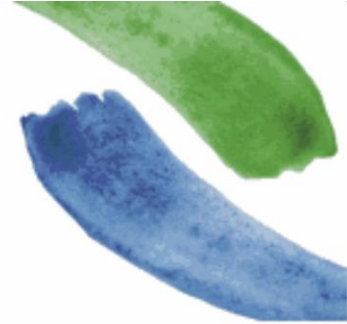
OBČINA PIVKA

- "dežela Martina Krpana"
- "svet, ki pije vodo"
- Presihajoča jezera
- Park vojaške zgodovine

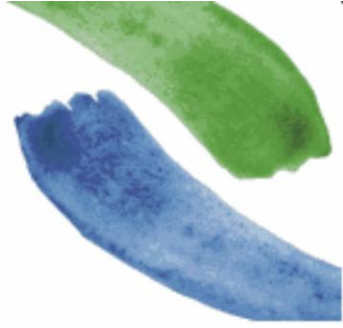
PIVKA

- Pomen “južne železnice” in železniškega odcepa proti Reki za njen razvoj
- Strateška lega – vojska – utrdbe
- Park vojaške zgodovine

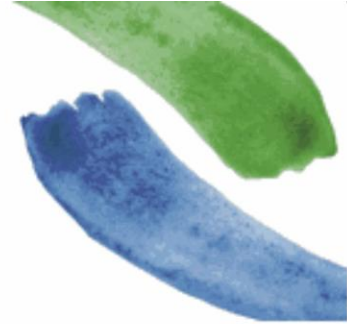
ŠILENTABOR

- Nekoč ena največjih utrdb na Slovenskem
- Protiturški tabor
- Čudovit razgled na Košansko dolino s turistično vasjo Narin – bogata etnološka dediščina

JAVORNIKI IN PRESIHAJOČA JEZERA

- Sveta Trojica – razgleden hrib z ostanki cerkve
- Pripovedka o Martinu Krpanu
- Pivška jezera (Petelinjsko, Palško, Drskovško, Zagorsko, Kalško,...)
- Dediščina rapalske meje, obmejne straže in tihotapstva

ZGORNJA PIVKA IN MAŠUN

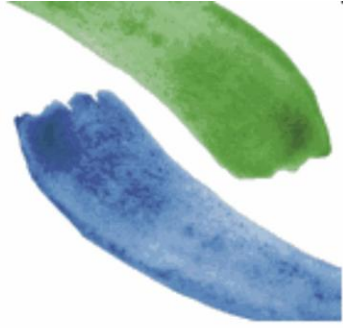
- izvir reke Pivke
- grad Kalec - Miroslav Vilhar - Narodni tabor
- Mašun: lovski gradič, sprehajalne in učne poti, eno od izhodišč za vzpon na Snežnik

OBČINA ILIRSKA BISTRICA

- Snežnik
- Reka
- Brkinske sadne poti
- grad Prem in Dragotin Kette

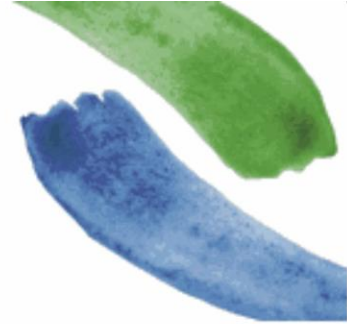
MESTO ILIRSKA BISTRICA

- združeni naselji Bistrica in Trnovo
- močni kraški izviri so gnali mline in žage
- slikovite ohranjene hiše nad vodo potoka Bistrica

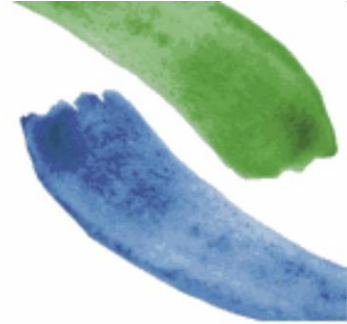
SNEŽNIŠKO POGORJE

- 1796 m visok vrh – najvišja nealpska gora Slovenije
- največji sklenjeni gozdovi (Snežnik – Javorniki-Kočevsko – Gorski kotar)
- naravni rezervat
- Mrazišča
- Izjemen razgled
- Zimskošportno središče Sviščaki
- Ostali planinski cilji na območju: Volovja reber, Kozlek, Gomance,...

BRKINI

- sadjarstvo, brkinska slivovka, sadna cesta
- Slemenska cesta – kolesarjenje
- Prem: rojstni kraj pesnika moderne Dragotina Ketteja, freske Toneta Kralja v vaški cerkvi
- Umetni jezeri Klivnik in Mola: ribištvo, čolnarjenje

LITERATURA IN VIRI

1. Skoberne, P.: Sto naravnih znamenitosti Slovenije, Prešernova družba, 1988
2. Notranjska A -Ž, Pomurska založba, 1999.
3. Kozinc, Ž.: Moje najljubše poti, Modrijan, 2009.
4. Slovenija, turistični vodnik, Mladinska knjiga, več izdaj.
5. Kolenc, D.: Dober dan, Krpanova dežela, 2006
6. Notranjski kras, izletniška karta.
7. MTB park Notranjska, zemljevid.